

Finansman Yöntemi Olan Kitle Fonlaması Sisteminin Türkiye'ye Etkileri

Yahya Sönmez¹

Özet

Birçok insanın küçük miktarlarda para bağışlayarak veya yatırım yaparak bir projeyi desteklemeyi sağlayan bir finansman modelidir. Bu yöntemin ortaya çıkma nedeni olarak geleneksel finansman yöntemlerine alternatif olarak ortaya çıkmıştır. Bu yöntemde girişimciliği teşvik etmekte, inovasyonu desteklemekte, geleneksel finansmanın alternatifi olabilmekte ve riskleri dağıtabilmektedir. Türkiye’de kitle fonlama ile ilgili yasal mevzuat 2017 yılında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kurulunda yapılan değişiklik ile ilk yasal zemini oluşturulmuştur. 2021 yılında 31641 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan “Kitle Fonlaması Tebliği” ile en son yasal zemine kavuşturulmuştur. Bu yasal zemin ile birlikte kitle fonlama sistemine güvensizlik konusu tartışılmamakta ve yatırımcı olma yönünde bir engel olmamaktadır. Kitle fonlama sisteminin yaygınlaşması ile birlikte ekonomik büyümeye katkısı olacak ve beraberinde istihdam yaratılmasına da büyük fayda sağlayacaktır. Ancak, kitle fonlamasının başarıyla uygulanabilmesi için düzenleyici çerçevelerin belirlenmesi, şeffaflığın sağlanması ve dolandırıcılığın önlenmesi gibi konularda dikkatli bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yatırımcıların ve projelerin güvenilirliğini sağlamak için belirli standartların oluşturulması önemlidir. Kitle fonlama sisteminin uygulanması ile çeşitli faydalar sağlanacaktır. Bu faydalar; yatırımcı sayısı artacak, ekonomik büyümeye katkısı olacağı ve istihdamı arttıracığı değerlendirilmektedir. Bu sisteminin uygulanması çeşitli riskleri de beraberinde getirecektir. Bu riskler; kitlesel fonlama sisteminin başarısız olması, organizasyonun kapanması, yetersiz likidite, siber saldırı şeklindedir.

1 Dr. Öğr. Üyesi, Kastamanu Üniversitesi, Daday Nafi ve Ümit ve Çeri Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, yahyasonmez@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1486-2456 Türkiye

1. Giriş

Yatırım yapma eğilimi, birçok bireyde doğal bir özellik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu eğilimi etkileyen çeşitli sosyal ve kişisel faktörler bulunmaktadır. Bu bağlamda, kendi işini kurma ve yönetme arzusu, bağımsızlık isteği, kendini gerçekleştirme ihtiyacı, esnek çalışma saatleri, zenginlik hayalleri ve kendi fikirlerini hayata geçirme özgürlüğü gibi nedenler öne çıkmaktadır. Toplumun bireylerinde gözlemlenen bu tür motivasyonlara dayalı dinamik yapı, ülkeler için önemli bir konu olup, bu doğrultuda yatırım ve girişimcilik alanında çeşitli çalışmalar yürütülmektedir (Canbaz & Çonkar, 2018, s. 38). Bu çalışmalar ile bireyler, toplumlar ve ülkeler gelişme yolunda önemli adımlar atmaktadır. Bu vesile ile yatırımcı sayısı artmakta ve potansiyel gücü daha da arttırmaktadır.

Kitle fonlaması tanımı girişimcilerin finansman ihtiyaçlarını geniş bir kitleye yayarak karşılamalarıdır. Teknoloji sektörlerinde yaşanan değişimler, kitlesel fonlamanın büyümesi için sağlam bir temel meydana getirmiştir. İnternetin yaygınlaşması ile kitle fonlamasını mekân ve coğrafya sınırlamalarından kurtararak farklı bölgelerdeki geniş kitlelere ulaşmayı ve bu yolla fon toplama imkânını mümkün kılmıştır. Girişimlerin erken aşamalarında geleneksel finansman yöntemleriyle fon bulmakta zorluk yaşayan girişimciler için kitle fonlama, önemli bir alternatif sunmaktadır. Alternatif finansman yöntemleri arasında öne çıkan kitle fonlaması, proje aşamasındaki girişimlerin hayata geçirilerek ülke ekonomisine katkı sağlamasında büyük bir öneme sahiptir (Öztürk, Çelik & Açıkgöz, 2023, s. 56). Diğer alanlardaki gelişmeler kitle fonlamasını geliştirmiştir. İletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve küreselleşme ile fon toplamak daha kolay hale gelmiştir. Fon toplayarak gelişime ve ekonomik katkıya önemli roller üstlenmiştir. Bu sayede girişimcilerin sayısı da artmıştır.

Teknolojinin gelişmesi ve küreselleşmenin hız kazanmasıyla birlikte, dünya genelinde piyasalar şirketler için daha rekabetçi yapıya bürünmüş, kişisel girişimler ve start-up'lar geçmişe kıyasla önemli ölçüde artış göstermiştir. Bu durum, geleneksel finansman yöntemleri olan oto finansman ve banka kredilerinin ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmasına ve yeni yöntem ve modellerin geliştirilmesine zemin hazırlamıştır. Yöntemler genellikle sağlam bilançosu olan işletmelere, belirli teminatlar karşılığında sunulduğundan, küçük işletmeler için yüksek maliyetli seçenekler olarak kalmış ve sınırlı bir çözüm sunabilmiştir. Bu eksikliği gidermek adına, küçük işletmeler ve bireysel girişimciler için girişim sermayesi fonları, risk sermayesi yatırım fonları, melek yatırımcılar ve mikro kredi gibi alternatif modeller geliştirilmiştir (Çağlar, 2019, s. 19). Bu yeni finansman yöntemleri ile işletmelerin

ihtiyaçları karşılanarak daha yüksek maliyetli borç bulma yöntemleri değişikliğe gitmiştir. Bu sayede işletmeler daha kolay finansman bularak ihtiyaçlarını daha hızlı bir şekilde halledebilmektedir. Bu da işletmelerin hareket kabiliyetlerini arttırmakta ve esnek hareket etmesini sağlamaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde literatürde yapılmış çalışmalar ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde kitle fonlaması modelleri hakkında bilgiler incelenmiştir. Üçüncü bölümde kitle fonlamasının günümüzdeki yeri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ise kitle fonlaması sisteminin Türkiye'ye etkileri ve Türkiye açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışma sonuç ve öneriler bölümü ile sonlandırılmıştır.

2. Literatür Taraması

Kitle fonlaması ile ilgili literatürde yapılmış çokça çalışma vardır. Çalışmanın bu kısmında literatürde yapılmış kitle fonlamasına ilişkin çalışmalara verilmiştir.

Çubukçu (2017) çalışmasında, Türkiye'deki kitlesel fonlama platformlarının durumunu incelemiştir. Ayrıca Türkiye'de aktif olan kitlesel fonlama platformlarının içeri analizi de incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre; Türkiye'de beğendiği projenin gerçekleşmesini isteyen destekçinin bir projeye ortalama 215 TL destek verdiğini tespit etmiştir. Ayrıca başarılı proje başına da ortalama 44. 463 TL fon düştüğünü belirlemiştir.

Zengin, Yüksel & Kartal (2017) çalışmalarında kitle fonlama sisteminin Türkiye'ye faydalarının neler olacağını amaçlamışlardır. Çalışmada Türkiye ve diğer ülkelerdeki uygulamalar incelenmiştir. İncelemeler sonucunda; kitle fonlaması sisteminin faydalı olacağını tespit etmişlerdir. Ülkedeki kitle fonlaması sistemi ile yatırımların artacağını ve ülke ekonomisinin büyümesine katkı sağlayacağını belirlemişlerdir.

Çonkar & Canbaz (2018) çalışmalarında amaç, kitle fonlamasının sisteminin gelişmesinde önünde engel teşkil edecek, karşımıza sorun olarak ilerde çıkabilecekler üzerinde durulması planlamaktadırlar. Ayrıca sağlıklı bir kitle fonlaması ekosisteminin kurulmasına yardımcı olmak amacıyla öneriler sunmakta başka bir amaçtır. Çalışma sonucunda; cazip niteliklerde yeterli sayıda proje fikrinin ortaya çıkması gerekli olduğunu tespit etmişlerdir. Girişimcilik kültürünün geliştirilebilmesi ve güvenli ve güvenli girişimcilik ekosisteminin oluşturulması gerektiğini tespit etmişlerdir.

Çağlar (2019), alternatif finansman yöntemlerine değinilmiştir. Kitlesel fonlama yönteminin özelliklerinden bahsedilmiş ve diğer finansman yöntemlerinden farklarına değinilmiştir. Türkiye'de kitlesel fon yönteminin

yeterince tanıtılmadığını, Türkiye'deki yatırımcı risk algısının çok düşük olması gibi sonuçların olduğunu tespit etmiştir.

Kılınç, Aydın & Tarhan (2022) çalışmalarındaki amaç, Türkiye'deki sosyal girişimcilik dinamiklerini incelemek ve kitle fonlamasında faaliyet gösteren platformlara göre içerik analizi gerçekleştirmektir. Türkiye'deki crowdfunding sistemi, yaklaşık 21 milyon TL'lik bir büyüklüğe sahip olduğunu ve proje kampanyalarının başarı oranı %23,18 olarak gerçekleştiğini belirlemişlerdir. Projeler, ağırlıklı olarak teknoloji, kültür-sanat ve film-video-fotoğraf kategorilerinde yayınlanmakta olup, %34,36 ile en yüksek başarı oranına film-video-fotoğraf kategorisi sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Türkiye'deki crowdfunding platformlarında proje ve kullanıcı sayısının geçmişe göre arttığını, ancak başarı oranının gözle görülebilir düzeyde azaldığını belirlemişlerdir.

Kuran (2023) araştırmanın amacı, bölgesel kalkınma politikalarında alternatif bir finansman kaynağı olarak kitle fonlama sisteminin kullanılmasının bölgesel kalkınma sürecine sağlayacağı katkıları ortaya koymaktır. Türkiye'de bölgeler arası farkların azaltılmasında kitle fonlama yönteminin mevcut finansman araçlarına tamamlayıcı bir unsur olarak eklenmesinin, bölgesel ve yerel kalkınma projelerinin başarısını artırabileceği öne sürülmüştür. Ayrıca, Türkiye'de bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi sürecinde kitle fonlama sisteminin de kullanılması, bu eşitsizlikler üzerinde kayda değer etkiler yaratabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Öztürk, Çelik & Açıkgöz (2023) çalışmada, girişimciler için alternatif bir finansman kaynağı olan kitle fonlamanın bir alt modeli olan paya (hisseye) dayalı kitle fonlamanın Dünya ve Türkiye'deki uygulamalarını analiz ederek, çeşitli yönlerini ortaya koymaktır. Türkiye'de crowdfunding güvenilir bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli yasal zeminin oluşturma çabaları içinde olduğunu belirtmişlerdir.

Tiryakioğlu & Koy (2023), davranışsal finansal eğilimleri ile kitle fonlama yatırım kararları ve tekrar yatırım yapma niyeti arasındaki ilişkinin araştırılmasını amaçlamışlardır. Araştırmada T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Post Hoc Testi ve Turkey HSD Testlerini kullanmışlardır. Tekrar yatırım yapma niyeti ile sürü davranışı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir.

2.Kitle Fonlaması Finansman Modeli Türleri

Kitle fonlama platformları, dünya genelinde yaygın olarak dört temel modele dayanır. Finansal getiri sunmayan modeller başta dayalı ve ödüle dayalı kitle fonlama iken, yatırımcılara kazanç sağlayan modeller borçlanmaya

dayalı ve paya dayalı kitlesel fonlama olarak sınıflandırılır. Yani kitle fonlama türleri olarak finansal getiri beklentisi olmayan kitle fonlama ve finansal getiri beklentili fonlama olarak ikiye ayrılmaktadır. Kitle fonlama türleri olarak;

2.1. Bağışa Dayalı Kitle Fonlama

Bağış temelli kitlesel fonlama, yatırımcılara herhangi bir karşılık sunmadan büyük miktarda bağış toplanmasını sağlayan bir fonlama yöntemidir. Bu model, genellikle hayır kurumları ve toplumsal fayda sağlayan projeler için tercih edilir. Bireyler, önem verdikleri bir konuya destek sağlamak amacıyla geniş bir kitleye ulaşarak küçük miktarlarda bağış talep ederler (Akyıldız, 2021). Bu kitle fonlama türünde yatırımcının motivasyonu içsel ve sosyal motivasyondan oluşmaktadır. Katkı şekli bağıştır. Ayrıca karşılık şekli görünmeyen faydalardan meydana gelmektedir.

2.2. Ödüle Dayalı Kitle Fonlama

Ödül temelli kitlesel fonlama modeli, girişimcinin istediği fon karşılığında yatırımcılara maddi ederi düşük veya sembolik bir ödül sunmasını içerir. Bu ödüller; teşekkür kartları, proje ödülleri davet, promosyon ürünleri gibi çeşitli şekillerde olabilir veya yatırımcılara üretilen ürünün ilk gönderimini içerebilir. Bu modelin avantajları arasında düşük risk taşıması (örneğin, verilen ödülün sağlanamaması veya dolandırıcılık riski) bulunurken, dezavantajları arasında düşük potansiyel getiri, güvenlik sistemlerinin eksikliği ve hesap verilebilirlik mekanizmasının olmaması sayılabilir (Vergili, 2022). Bu kitle fonlamada katkı şekli bağış/önlüm şeklindedir. Karşılık şekli ödüller ve görünmeyen faydalardır. Ayrıca yatırımcının motivasyonu içsel ve sosyal motivasyonun birleşimi ve ödül desteğidir.

2.3. Borçlanmaya Dayalı Kitle Fonlama

Bu fonlama yöntemi, Peer to Peer (P2P) olarak da adlandırılmaktadır. Bu terimden de anlaşılacağı üzere, bu model bireylerin doğrudan birbirleriyle etkileşime girerek projeleri ve girişimleri finanse etmesini sağlar. Banka gibi geleneksel finansal kurumlar süreçten çıkarıldığı için, yalnızca platforma ödenen komisyon ücreti bulunmaktadır ve bu da girişimcilere önemli bir sermaye maliyeti avantajı sunar. Ayrıca, bireylerin bankalar kadar katı kurallara sahip olmaması, girişimcilerin daha esnek hareket edebilmesine olanak tanır. Eşitler arası borçlanmaya dayanan bu sistem, birçok ülkede uzun süredir uygulanmasına rağmen, ülkemiz için nispeten yeni bir kavramdır. Türkiye’de borçlanma temelli kitlesel fonlama, 27.10.2021 tarihli ve 31641 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan Kitlesel Fonlama Tebliği ile Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yasal çerçeveye kavuşturulmuştur (Danışman, 2022). Bu kitleme

fonunda katkı şekli borçlanma şeklindedir. Karşılık şekli, borcun faizliyle geri ödenmesidir. Sosyal motivasyonla borç verildiyse faiz istenmeyebilir. Ayrıca yatırımcının motivasyonu içsel, sosyal ve finansal motivasyonun birleşimi şeklindedir.

2.4. Paya Dayalı Kitlesele Fonlama

Bu modelde yatırımcılar, platform aracılığıyla yatırım yapmayı istedikleri girişime ortak olarak kar ve/veya sermaye kazancı elde etme fırsatına sahip olurlar. Bu şekilde yatırımcı, projeye özsermaye sağlayarak ortaklık hakkı kazanır ve yönetimde söz sahibi olma imkânı elde eder. Bu yöntem, belirli yönleriyle risk sermayesi finansman modeline benzetilebilir. Eğer proje başarılı olursa, yatırımcılar için önemli ölçüde sermaye kazancı sağlama potansiyeli bulunmaktadır (Vergili, 2022). Paya dayalı kitleme fonunda katkı şekli yatırımdır. İşletme başarılı olursa, yatırımdan getiri elde edilir. Bu model de bazen ödül önerildiği de olabilmektedir. Ayrıca yatırımcının motivasyonu içsel, sosyal ve finansal motivasyonun birleşimi şeklindedir.

Özetle crowdfunding finansman modeli türleri olarak dört grupta incelenmektedir. Bunlar da ikiye ayrılmaktadır. Finansal getiri sunan kitle fonlama modelleri ve finansal getiri sunmayan kitle fonlama türleridir. Yatırımcıya sunmuş oldukları motivasyon, katkı şekilleri ve karşılık şekilleri farklıdır.

3. Kitle Fonlamasının Günümüzdeki Durumu

Küçük ve orta ölçekli işletmeler ile yeni iş fikirlerine sahip girişimciler, finansman bulma konusunda yaşadıkları zorlukları, teknolojideki değişimler ile birlikte etkili çeşitli kampanyalar yaparak crowdfunding platformları aracılığıyla aşabilmektedir. Finansal getiri beklentisi olmadan bağış veya ödül temelli projelerin desteklenmesiyle temelleri atılan kitle fonlama uygulamaları, yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesiyle birlikte birçok ülkede borçlanma ve paya dayalı finansman modelleriyle yaygınlaşmıştır. ABD’de 2012 yılında çıkarılan JOBS Yasası ve Avrupa’da The European Crowdfunding Network’ün oluşturulması, crowdfunding platformlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi açısından önemli durumlardır. Türkiye’de de alternatif finansman yöntemlerinden biri olarak son yıllarda popülerliği artan kitle fonlama, 2017 yılında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda yapılan değişiklikle yasal altyapıya kavuşmuştur. 2019 yılında, kitle fonlama platformlarını düzenleme yetkisi SPK’na verilmiş ve 3 Ekim 2019’da yayımlanan “Paya Dayalı Kitle Fonlama Tebliği” ile hisseye dayalı crowdfunding sistemine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Ödüle ve bağışa dayalı modeller farklı yasal düzenlemelere tabi olduğundan, ilk yasal çerçeve paya

dayalı fonlama için oluşturulmuştur. Tebliğin ardından SPK'ya platform başvuruları yapılmaya başlanmış ve 27 Ekim 2021'de Resmi Gazete'de yayımlanan “Kitle Fonlaması Tebliği” ile hem borçlanma hem de hisseye dayalı crowdfunding'e ilişkin detaylar netleştirilmiştir. Ancak, ödüle ve bağışa dayalı fonlama sistemleri söz konusu tebliğ madde 2(2) kapsamında değerlendirilmemiştir (Vergili, 2022).

Sermaye Piyasa Kurulu tarafından sunulan 18 adet crowdfunding platformu gösterilmiştir. Bu şirketlerin tamamının faaliyet ünvanı Anonim Şirkettir ve faaliyet türü paya dayalı kitle fonlamadır. Şirketlerin listesi ve listeye alınma tarihi Tablo 1'de verilmiştir.

Faaliyet Ünvanı	Listeye Alınma Tarihi
Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	01.04.2021
Global Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	08.04.2021
Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	30.09.2021
İnfo Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	25.11.2021
Fongogo Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	06.01.2022
Girişim Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	24.02.2022
Basefunder Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	21.07.2022
Ecofolio Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	13.04.2023
Nar Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	05.05.2023
Startupfon Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	28.09.2023
Forte Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	22.11.2023
Mag Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	21.12.2023
Birikim Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	09.01.2024
Dinamik Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	18.01.2024
Ardventure Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	21.03.2024
Startupcentrum Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	19.09.2024
Trinkfon Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	28.11.2024
Tohum Kitle Fonlama Platformu A.Ş.	05.12.2024

Kaynak: <https://spk.gov.tr/sirketler/kitle-fonlama-platformlari/listeye-alinan-platformlar> (Erişim Tarihi: 21.02.2025).

Paya dayalı kitle fonlama platformlarının en erken listeye alınma tarihi 2021 yılı olarak ortaya çıkmaktadır. En son listeye alınan platform ise 2024 yılındadır. Bu açıdan bakacak olursak Türkiye'de kitle fonlama platformlarının başlangıç tarihi olarak 2021 yılını baz alabiliriz. 2021 yılından sonra katlanarak artış eğilimine girmiştir. En eski kitle fonlama platformu Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'dir. Sürece en yeni dahil olan kitle fonlama platformu ise Tohum Kitle Fonlama Platformu A.Ş.'dir.

4. Crowdfunding Sisteminin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi

Kitlese fonlama yatırımları, iş dünyası tarafından önemi geç fark edilen erken aşama girişim sermayesi işletmelerine yeni bir finansman kaynağı sunarken, toplumun desteğini kullanarak işletmelerin sermayeye erişimini daha geniş ve demokratik hale getiren bir araç olarak öne çıkmaktadır. Teknolojinin kullanımı sayesinde potansiyel yatırımcıların bakış açıları genişlerken, finansmana erişimin hızla artması yeni girişimlerin ortaya çıkmasını kolaylaştırarak, yenilikçi iş fırsatlarını ve kapsayıcı ekonomik büyümeyi teşvik eden bir sistemin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Kitlese fonlama sisteminin sunduğu faydalar arasında girişimcilik finansmanını sosyal ağlarla birleştirmek, fonlama süreçlerini dönüştürmek, melek yatırımcılığın coğrafi sınırlarını genişletmek, ürün doğrulama, işbirliği ve ağ desteği sağlamak, pazarı test etmek ve talebi ölçmek gibi unsurlar yer almaktadır (Onur & Değirmenci, 2015).

Kitle fonlama sisteminin ilk faydası girişimcilik finansmanını sosyal ağlarla birleştirmektir. Kitlese fonlama, sermaye piyasasında aktif olarak yer almayan bireyler ve kurumlar için uygun bir alternatif finansman yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Geleneksel finansman modelleri, yüksek iş gücü ve maliyet gerektiren bir yapıya sahip olup, girişimcilerin fon sağlayabilmek için onlarca hatta yüzlerce toplantı yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Kitlese yatırım platformları, veri erişimini kolaylaştırarak mevcut yatırım fırsatlarını merkezileştirir ve erken aşama işletmelerin bilgilerini hızlı bir şekilde potansiyel yatırımcılara ulaştırmalarına olanak tanır. Bu hız ve erişim kolaylığı, daha önce hiçbir sistemde bu kadar etkin bir şekilde sağlanamamıştır. İkinci faydası Crowdfunding fonlama döngüsünü değiştirmiştir. Süreçlerini dönüştürmektir. İş melekleri ve girişim sermayedarları, gelişmiş ülkelerde geleneksel olarak erken aşama şirketlere fon sağlayan yatırımcılar olarak rol oynar. Buna karşın, gelişmekte olan ülkelerde erken aşama finansmanı genellikle aile üyeleri veya arkadaş çevresinin sağladığı destekle gerçekleşir. Sosyal ağların ve bilgi-iletişim teknolojilerinin sunduğu avantajlar, erken aşama şirketlerin ve hızlı büyüme potansiyeline sahip işletmelerin yalnızca kendi sosyal çevreleriyle sınırlı kalmayıp daha geniş kitlelere ulaşmasına olanak tanır. Bu sayede, söz konusu şirketler piyasada önemli bir ivme kazanarak büyük bir atılım yapma fırsatı elde eder. Diğer bir faydası pazar ve iş birliği sağlar. Kitlese fonlama sistemi, girişimcilere hedefledikleri pazar ve pazarlama dinamikleri hakkında erken aşamada geri bildirim alma imkânı sunar. Müşterilerden ve yatırımcılardan gelen yoğun geribildirimler, iş modelinde gerekli yeniliklerin yapılmasını sağlayabilir. Bu süreç, girişimcilerin ihtiyaç duyduklarında odaklarını farklı bir pazara yönlendirmelerine veya yeni tedarikçiler, satıcılar ve stratejik ortaklıklar aramalarına yardımcı olacak

bilgileri edinmelerine olanak tanır. Böylece, ürün fikirleri, iş modelleri ve açık bilgi paylaşımı sayesinde hedef pazarda verimlilik önemli ölçüde artar. (Onur& Değirmenci, 2015).

5.Sonuç

Kitlese fonlama sürecinde, daha fazla sayıda yatırımcıdan küçük tutarlarda fon toplanırken, geleneksel yatırım süreçleri daha az sayıda yatırımcıyla tamamlanır. Kitlese fonlama yatırımcıları, şirket yönetimine katılmaz ve finansal katkılarının dışında şirket faaliyetlerine müdahil olmazlar. Buna karşılık, risk sermayesi yatırımlarında kurumsal yatırımcılar sadece sermaye sağlamakla kalmaz; aynı zamanda girişimciye mentorluk yapar, daha büyük yatırımcılara erişim sağlar, ürün doğrulama süreçlerine destek olur, müşteri kitlesi oluşturur ve şirketin kaynaklarından yararlanma fırsatı sunar. Öte yandan, kitlese fonlama sürecinin daha hızlı tamamlanması ve yatırım sonrasında girişimcinin karar alma sürecinde bağımsız olması, bu yöntemin avantajları arasında sayılabilir. Girişimciler, hangi avantajların kendileri için daha önemli olduğunu değerlendirerek hangi fonlama modelini seçeceklerine karar verebilirler.

Kitlese fonlama; ödül, bağış, borçlanma ve hisse temelli çeşitleriyle farklı yatırım modelleri sunar. Bu yöntemler, düşükten yükseğe değişen risk seviyeleriyle hem farklı büyüklükteki girişimlere hem de yatırımcıların farklı beklentilerine hitap eden alternatifler sağlar (İzmirli Ata, 2018). Bu fonlama sistemi ile aynı zamanda farklı risk seviyeleri ile farklı getiri seviyelerine ulaşılabilmektedir. Ayrıca riski yüksek olanın beklenen getirisi de yüksek olacaktır.

Kitlese fonlamanın en önemli avantajlarından biri, girişimcilik finansmanını sosyal ağ imkânlarıyla birleştirmesidir. Ayrıca, melek yatırımcılığın coğrafi sınırlarını genişletmesi ve daha geniş yatırımcı kitlelerine ulaşma fırsatı sunması da önemli faydalar arasındadır. Kitlese fonlama, ağların desteklenmesi için erişim sağlarken, pazar hakkında bilgi edinme ve işbirliği kurma imkânı da sunar. Ancak, bu avantajların yanında bazı riskler de mevcuttur. Fonlama sürecinin başarısız olma ihtimali, organizasyonun kapanması, likidite sorunları, siber saldırılar ve yetersiz şeffaflık gibi olumsuzluklar kitlese fonlama sürecinde karşılaşılabilecek başlıca risklerdir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda kitle fonlama sistemi ile ilgili çeşitli modeller geliştirerek sistemin maksimum fayda ile nasıl çalışabileceğini ölçen modeller üzerine çalışılabilir. Ayrıca kitle fonlama finansman sisteminin daha aktif halde kullanımı için çeşitli öneriler verilebilir.

Kaynakça

- Akyıldız, B., Camgöz, S. M., & Atıcı, K. B. (2021). Kitlesel fonlama projelerinin başarılarını etkileyen faktörler üzerine bir inceleme. *Sosyoekonomi*, 29(50), 521-545.
- Canbaz, M. F., & Çonkar, M. K. (2018). Girişimcilere Faizle Borçlanmaya Alternatif İslami Bir Yöntem: Kitle Fonlaması. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 10(18), 37-55.
- Çağlar, M. T. (2019). Yeni Nesil Alternatif Finansman Yöntemi Olarak Kitlesel Fonlama: Dünya ve Türkiye'deki Uygulamalarının Etkinliği. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 18-34.
- Çubukçu, C. (2017). Kitlesel fonlama: Türkiye'deki kitlesel fonlama platformları üzerinden bir değerlendirme. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 6(2), 155-172.
- Danışman, Y. E. (2022). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (Kobilerin) Finansmanında Kitle Fonlaması Modeli: Türk Kobilerine Yönelik Bir Öneri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- İzmirli Ata, F. (2018). Yeni nesil finansman yöntemi olarak kitle fonlama: Türkiye potansiyeli. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(02), 273-296.
- Onur, M.N., & Değirmenci, Ö. (2015). Crowdfunding-Kitle Fonlaması. T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Çalışma Raporları, Sayı: 2015-7.
- Öztürk, M. B., Çelik, M. S., & Açıkgöz, E. (2023). Yeni Girişimler ve Yatırımcılar İçin Alternatif Finansman Yöntemi: Paya Dayalı Kitle Fonlaması. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 55-67.
- Öztürk, M. B., Çelik, M. S., & Açıkgöz, E. (2023). Yeni Girişimler ve Yatırımcılar İçin Alternatif Finansman Yöntemi: Paya Dayalı Kitle Fonlaması. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 55-67.
- Kılıncı, M., Aydın, C., & Tarhan, Ç. (2022). Türkiye'de Sosyal ve Dijital Girişimcilik: Veri Kazıma Teknikleriyle Kitle Fonlaması Platformlarının İçerik Analizi. *Acta Infologica*, 6(1), 83-97.
- Kuran, İ. (2023). Kitle Fonlamasının Bölgesel Kalkınma Sürecinde Kullanımı, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 58(1), 748-764
- Tiryakioğlu, M. A., & Koy, A. (2023). Davranışsal Finans Eğilimleri ile Kitle Fonlama Yatırım Kararları ve Tekrar Yatırım Yapma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Ampirik Bir Uygulama. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 15(28), 86-106.

Vergili, G. (2022). Kitle Fonlama: Dünü, Bugünü ve Yarını. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 106-121.

Zengin, S., Yüksel, S., & Kartal, M. T. (2017). Kitle Fonlaması Sisteminin Türkiye'ye Faydaları (Benefits of Crowdfunding System to Turkey). *Banka ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi, BSPAD*, 1(2).

İnternet Kaynakları

<https://spk.gov.tr/sirketler/kitle-fonlama-platformlari/listeye-alinan-platformlar>

